

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

22 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

președinte - Petru Ursache,

judcătorii - Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Ghenadie Nicolaev,
Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de avocatul Vieru Vadim în numele lui Lypovchenko Oleksandr, împotriva „sentinței Judecătoriei orășenești Tiraspol a RMN” din 28 martie 2016 și „deciziei Judecătoriei Supreme a RMN” din 10 mai 2016, în cauza penală în privința lui

Lypovchenko Oleksandr Nikolaevich,
născut la 24.01.1979, originar din mun.
Tiraspol și domiciliat în or. Dnestrovsc, str.
Cotovschii, 7, ap. 5.

Termenul de examinare a cauzei:

instanța de recurs: 06.07.2016 - 22.11.2016;

Asupra recursului în anulare declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin „sentința Judecătoriei orășenești Tiraspol a RMN” din 28 martie 2016, Lypovchenko Ol-dr a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 276 alin. (2) Cod penal al „autoproclamatei RMN”, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în organele administrației de stat și locale pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în colonie-așezare.

2. Ulterior, prin „decizia Judecătoriei Supreme a RMN” din 10 mai 2016, au fost respinse recursurile declarate de către „condamnatul” Lypovchenko O. și de avocatul acestuia, cu menținerea hotărârii atacate.

3. Hotărârile nominalizate sunt atacate cu recurs în anulare de către avocatul Vieru V. în numele lui Lypovchenko Ol-dr, prin care se solicită casarea și recunoașterea ca fiind emise contrar legislației Republicii Moldova „sentința Judecătoriei orășenești Tiraspol a RMN” din 28 martie 2016 și „decizia Judecătoriei Supreme a RMN” din 10 mai 2016.

În argumentarea celor solicitate, recurentul menționează că, la caz, sunt prezente temeiurile prin care se impune soluția recunoașterii „actelor judiciare” privind condamnarea și arestarea lui Lypovchenko Ol-dr, ca fiind ilegale, revendicând faptul că ultimul a fost condamnat de către o „instanță de judecată”

din „*autoproclamata RMN*”, care nu întrunește elementele prevăzute de legislația Republicii Moldova și care nu era competentă în sensul art. 6 al CoEDO să judece cauza dată.

De asemenea, se susține că această condamnare ilegală a lui Lypovchenko Ol-dr, a dus la încălcarea unui proces echitabil în sensul art. 6 al CoEDO în privința sa și la privarea lui de libertate în lipsa unor probe verosimile care ar proba vinovăția de cele imputate.

Titularul dreptului de recurs mai susține că lui Lypovchenko Ol-dr i-a fost abuziv încălcat dreptul la libertate prin: aplicarea măsurii preventive și privarea de libertate în rezultatul condamnării pronunțate de către un „*tribunal*” lipsit de „*competență*” în sensul art. 5 § 1 lit. (a) al Convenției. Totodată, recurentul susține și faptul că având în vedere circumstanțele cauzei, detenția lui Lypovchenko Ol-dr nu s-a bazat pe niciun temei legal adecvat prevăzut de art. 5 §1 lit. c) al Convenției, or acesta a fost privat de libertatea în temeiul unor „*legi*” locale recunoscute doar în „*rmn*”, care contravin legislației RM și care nu corespund cerinței de „*legalitate*” prevăzute de standardele europene. Urmare a celor expuse, recurentul susține că Lypovchenko Ol-dr nu a fost condamnat de către „*un tribunal*” în sensul Convenției și că „*sentința*”, pronunțată de către un corp judecătoresc ca „*instanța judecătorească a rmn*”, după o procedură ca cea în cazul ultimului, nu poate fi considerată drept detenție în conformitate cu „*procedurile legale*” și cu respectarea garanțiilor prevăzute de art. 5 al Convenției, fapte ce constituie vicii fundamentale ce au provocat o eroare de drept și care a dus la detenția ilegală a persoanelor și lipsirea de proprietatea privată a acestora.

În drept, avocatul își întemeiază recursul declarat pe prevederile art. 7, 8, 9, 10, 11, 19, 25, 29, 39, 251, 431, 432, 453 alin. (1) și (2), 454, 455 Cod de procedură penală, art. 114 și 115 din Constituție, art. 15 din Legea cu privire la organizarea judecătorească, art. 5, 6 și 13 al CoEDO.

4. Judecând recursul în anulare declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide asupra admiterii acestuia, din următoarele considerente.

Așadar, pornind de la prevederile art. 1 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, Republica Moldova este un stat suveran și independent, unitar și indivizibil.

Prin urmare, art. 3 alin. (1), (2) al Legii Supreme consfințește că, *teritoriul Republicii Moldova este inalienabil, iar frontierele țării sunt consfințite prin legea organică, respectându-se principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.*

La 02 septembrie 1990, așa numită republică moldovenească nistreană „RMN” își declară independența față de Republica Moldova, iar ulterior, și-a creat o structură proprie de stat cu atribute proprii (miliție, procuratură, instanțe

judecătorești), care până în prezent activează în baza unei legi contrare legislației Republicii Moldova și standardelor internaționale.

Aceste unități para statale (miliție, procuratură, instanțele judecătorești) nu au fost și nu sunt supuse controlului din partea autorităților constituționale ale Republicii Moldova și monitorizării din partea instituțiilor internaționale.

Prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997, a fost ratificată Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la această Convenție, unde în art. 1 pct. 1) din hotărâre, se specifică că, „*Republica Moldova declară că nu va putea asigura respectarea dispozițiilor Convenției în ce privește omisiunile și actele comise de organele autoproclamatei republici nistrene pe teritoriul controlat efectiv de ele până la soluționarea definitivă a diferendului din această zonă*”.

Prin dispoziția art. 1 al Convenției se statuează faptul că statele părți, trebuie să răspundă de orice încălcare a drepturilor și libertăților protejate de Convenție, comise asupra indivizilor aflați sub „*jurisdicția*” lor.

Exercitarea jurisdicției este o condiție necesară pentru ca un stat contractant să fie considerat responsabil de actele sau omisiunile care i se impută și care dau loc unei plângeri de încălcare a drepturilor și libertăților anunțate în Convenție.

Expresia „*relevând din jurisdicția lor*” din art. 1 al Convenției, din punct de vedere al dreptului internațional public trebuie să fie înțeleasă, ca semnificând faptul că competența jurisdicțională a unui stat este în primul rând teritorială, dar de asemenea, în acest sens se presupune, că aceasta se exercită în mod normal pe întreg teritoriul statului. Această presupunere poate fi limitată în circumstanțe excepționale în special, atunci când un stat este împiedicat de a-și exercita autoritatea pe o parte a teritoriului său, ceea ce ar putea fi rezultatul unei ocupații militare, prin forțele armate ale unui alt stat care controlează efectiv acest teritoriu. (*cauza Loizidou vs. Turcia*)

Față de cele ce preced, se mai remarcă că, în *cauza Ilașcu și alții vs. Moldova și Rusia (Hotărârea CtEDO din 08 iulie 2004)* privitor la cele declarate de către Guvern, precum că Republica Moldova nu deține controlul asupra unei părți din teritoriul său național, anume regiunea transnistreană, Curtea Europeană a reamintit că „*declarația*” consemnată de Moldova în instrumentul său de ratificare a Convenției la subiectul lipsei de control a autorităților legitime moldovenești asupra teritoriului transnistrean nu constituie o rezervă validă în sensul art. 57 al Convenției.

Prin urmare, în același context Curtea Europeană a reiterat că: „*totuși chiar în absența controlului efectiv asupra teritoriilor transnistrene, Republica Moldova are obligația pozitivă prevăzută în art. 1 al Convenției de a lua măsuri care sunt în puterea sa și în conformitate cu dreptul internațional – fie de ordin economic, diplomatic sau*

juridic sau de altă natură - în scopul de a asigura reclamanților respectul drepturilor garantate de Convenție”.

Instanța europeană consideră că atunci când un stat controlant este împiedicat de a-și exercita autoritatea asupra întregului său teritoriu, printr-o situație de facto constrângătoare, cum ar fi stabilirea unui regim separatist însoțit sau nu de ocuparea militară a teritoriului de către un alt stat, acest stat nu încetează să-și exercite jurisdicția în sensul art. 1 al Convenției asupra acelei părți a teritoriului care este temporar supusă unei autorități locale susținute de forțele rebele sau de un alt stat.

Potrivit art. 114 și 115 din Constituția Republicii Moldova, art. 1 a Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie 1996, art. 1 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995: *„Justiția în Republica Moldova se desfășurează în numele legii numai de instanțele judecătorești - prin Curtea Supremă de Justiție și prin alte instanțe judecătorești în conformitate cu Constituția”.*

Astfel, puterea judecătorească, potrivit legislației citate, se exercită numai prin instanța judecătorească în persoana judecătorului, investită constituțional cu atribuții de desfășurare a justiției, pe care le execută în baza legii.

Conform art. 6 al Convenției Europene, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

La caz, Colegiul penal lărgit reține că, Lypovchenko Ol-dr a fost condamnat de *„instanțele de judecată”* din *„autoproclamata RMN”*, care nu au fost constituite conform legii și care, în mod ilegal și-au asumat atribuții de desfășurare a justiției în regiunea transnistreană, în consecință Lypovchenko Ol-dr fiind privat de dreptul la un proces echitabil prevăzut de lege.

În continuare, Colegiul penal lărgit relevă că în conformitate cu art. 25 alin. (6) Cod de procedură penală, sentințele și alte hotărâri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Potrivit art. 251 alin. (1) Cod de procedură penală, se specifică că încălcarea prevederilor legale, care reglementează desfășurarea procesului penal atrage nulitatea actului procedural în cazul în care s-a comis o încălcare a normelor procesuale penale ce nu poate fi înlăturată decât prin anularea aceluiași act. Totodată, alineatul (2) al aceluiași articol, prevede că încălcarea prevederilor legale la compunerea instanței, atrage nulitatea absolută a actului procedural.

Având în vedere cele expuse supra, Colegiul penal lărgit conchide că copiile materialelor cauzei deferite spre examinare urmează a fi expediate Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a fi întreprinse toate măsurile legale întru verificarea în ordinea prevăzută de legislația în vigoare, a alegațiilor invocate de recurent în cererea de recurs.

5. Pentru aceste considerente, în temeiul art. 456 alin. (1), 457, 251 Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit ,

DECIDE:

Admite recursul în anulare declarat de avocatul Vieru Vadim în numele lui Lypovchenko Oleksandr, declară că "*sentința Judecătorei orașenești Tiraspol a RMN*" din 28 martie 2016 și "*decizia Judecătorei Supreme a RMN*" din 10 mai 2016, în cauza penală în privința lui *Lypovchenko Oleksandr Nikolaevich* sunt lovite de nulitate absolută, ca hotărâri adoptate de organe neconstituționale.

Copia materialelor se expediază Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru a întreprinde în cauză toate măsurile prevăzute de legislația Republicii Moldova.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată integral la 22 noiembrie 2016.

Președinte
Judecătoria

Petru Ursache,
Constantin Alerguș
Vladimir Timofti
Ghenadie Nicolaev
Nadejda Toma